

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. március 28.^{* i}

„Fellebbezés – Állami támogatások – A megújuló energiaforrásokról szóló módosított német törvény (2012. évi EEG) egyes rendelkezései által nyújtott támogatások – Az EEG villamos energia termelői javára nyújtott támogatás és az energiaigényes vállalkozások számára csökkentett EEG-pótdíj – A támogatásokat a belső piaccal részben összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat – Az »állami támogatás« fogalma – Előny – Állami források – A források állami ellenőrzése – A villamosenergia-fogyasztást terhelő adóhoz hasonlítható intézkedés”

A C-405/16. P. sz. ügyben,

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselek: T. Henze és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: T. Lübbig Rechtsanwalt)

fellebbezőnek,

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2016. július 19-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: K. Herrmann és T. Maxian Rusche, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Vilaras, a negyedik tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva (előadó), J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével a Németországi Szövetségi Köztársaság az Európai Unió Törvényszéke 2016. május 10-i Németország kontra Bizottság ítéletének (T-47/15, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2016:281) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította az SA. 33995 (2013/C) (korábbi 2013/NN) számú állami támogatásról (végrehajtotta Németország a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia és az energiaigényes vállalkozások támogatása érdekében) szóló, 2014. november 25-i (EU) 2015/1585 bizottsági határozat (HL 2015. L 250., 122. o.) (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránt az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott kérelmét.

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 2 A német jogalkotó 2011. július 28-án elfogadta a Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien (a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásának jogi keretére vonatkozó új szabályozásról szóló törvény) (BGBl. 2011. I, 1634. o.; a továbbiakban: 2012. évi EEG). Ezen, 2012. január 1-jétől 2014. július 31-ig hatályban lévő törvény célkitűzése az volt, hogy a villamosenergia-ellátásban növelje a megújuló energiaforrásokból és bányagázból előállított villamos energia (a továbbiakban: EEG villamos energia) arányát.
- 3 A 2012. évi EEG által bevezetett szabályozás fő jellemzőit a megtámadott ítélet 4–12. pontja a következőképpen mutatja be:
 - „4 Elsősorban az általános villamosenergia-ellátást biztosító, bármilyen feszültségi szintű hálózatot üzemeltetők (a továbbiakban: HÜ-k) kötelesek először is a hálózatukhoz csatlakoztatni a tevékenységi területükön EEG villamos energiát termelő létesítményeket (a 2012. évi EEG 5–7. cikke), másodsorban kötelesek e villamos energiát a hálózatukba táplálni, szállítani, valamint elsőbbséget biztosítva elosztani (a 2012. évi EEG 8–12. cikke), harmadsorban kötelesek e létesítmények üzemeltetői számára a szóban forgó villamos energia jellegére és az érintett létesítmény mért vagy telepített teljesítményére tekintettel a törvény által meghatározott díjak alapján kiszámított térítést fizetni (a 2012. évi EEG 16–33. cikke). Alternatív megoldásként az EEG villamos energiát termelő létesítmények üzemeltetői jogosultak egyrészt arra, hogy e villamos energia egészét vagy egy részét közvetlenül harmadik személyek számára értékesítsék, másrészt pedig arra, hogy attól a HÜ-től, amelyhez a létesítményt ilyen közvetlen értékesítés hiányában csatlakoztatták volna, olyan piaci prémium fizetését követeljék, amelyet azon térítés összege alapján számítanak ki, amely csatlakoztatás esetén járt volna nekik (a 2012. évi EEG 33a–33i. cikke). Nem vitatott, hogy e kötelezettségek gyakorlatilag lényegében a kis- vagy közepesfeszültségű helyi elosztóhálózat-üzemeltetőket (a továbbiakban: EHÜ-k) terhelik.
- 5 Másodsorban az EHÜ-k az EEG villamos energiát a feljebb lévő, nagyfeszültségű és extra nagyfeszültségű interregionális átvitelirendszer-irányítókhoz (a továbbiakban: ÁRI-k) kötelesek továbbítani (a 2012. évi EEG 34. cikke). E kötelezettség ellenében az ÁRI-k kötelesek az EHÜ-k számára egy olyan összeget fizetni, amely megfelel az utóbbiak által a létesítményüzemeltetők számára fizetett térítéseknek és piaci prémiumoknak (a 2012. évi EEG 35. cikke).
- 6 Harmadsorban a 2012. évi EEG előírja egy ún. »szövetségi szintű ellentételezési« mechanizmust egyrészt az EEG villamos energia azon mennyisége vonatkozásában, amelyet az egyes ÁRI-k táplálnak a hálózatukba, másrészt pedig az EHÜ-k számára ellentételezésként fizetett összegek vonatkozásában (a 2012. évi EEG 36. cikke). A gyakorlatban minden olyan ÁRI, amely a villamosenergia-szolgáltatók által a zónájában lévő végső ügyfelek számára szállított mennyiséget meghaladó mennyiségű EEG villamos energiát táplált a hálózatába és fizetett ki, a többi ÁRI-val szemben e különbségnek megfelelő ellentételezésre tarthat igényt. A 2009–2010-es évektől

kezdődően az említett ellentételezés már nem tényleges formában (az EEG villamos energia kereskedelme), hanem pénzügyi formában működik (az ezzel összefüggő költségek ellentételezése). Az ellentételezésre vonatkozó e rendelkezés által érintett négy ÁRI-ból három magánvállalkozás (Amprion GmbH, TenneT TSO GmbH és 50Hertz Transmission GmbH), míg a negyedik egy állami vállalat (Transnet BW GmbH).

- 7 Negyedsorban az ÁRI-k a villamosenergia-tőzsde azonnali piacán kötelesek értékesíteni azt az EEG villamos energiát, amelyet a hálózatukba táplálnak (a 2012. évi EEG 37. cikkének (1) bekezdése). Amennyiben az így kapott ár nem teszi lehetővé számukra azon pénzügyi teher fedezését, amely az arra vonatkozó törvényi kötelezettségből ered, hogy e villamos energiáért a törvény által megállapított díjakat fizessék, a rendeletalkotásra jogosult hatóság által meghatározott feltételek mellett jogosultak azt követelni, hogy a végső ügyfeleket ellátó szolgáltatók az értékesített mennyiségek arányában fizessék meg számukra a különbséget. E mechanizmust »EEG-pótdíjnak« nevezik (a 2012. évi EEG 37. cikkének (2) bekezdése). Az EEG-pótdíj összege azonban bizonyos esetekben kilowattóránként (kWh) 2 eurocenttel csökkenthető (a 2012. évi EEG 39. cikke). A 2012. évi EEG által az »EEG-pótdíj csökkentésének« minősített, de »zöld villamos energia privilégium« név alatt is ismert e csökkentésből való részesülés érdekében a villamosenergia-szolgáltatók kötelesek többek között először is azt bizonyítani, hogy az ügyfeleknek szállított villamos energia legalább 50%-a EEG villamos energia, továbbá hogy ennek legalább 20%-a szélernergiából vagy napenergiából származik, végül pedig, hogy ezen energia az ügyfeleknek való közvetlen értékesítés tárgyát képezi.
- 8 [...]
- 9 Ötödsorban nem vitatott, hogy noha a 2012. évi EEG nem kötelezi a villamosenergia-szolgáltatókat arra, hogy az EEG-pótdíjat továbbhárítsák a végső ügyfelekre, ezt azonban nem is tiltja meg a számukra. Az sem vitatott, hogy a szolgáltatók, akik maguk kötelesek megfizetni ezt a pótdíjat az ÁRI-k számára, a gyakorlatban e terhet az ügyfeleikre hárítják, amint ezt egyébként a tárgyaláson a Németországi Szövetségi Köztársaság is megerősítette. Annak részletes szabályait, hogy e pótdíjat hogyan kell feltüntetni az ügyfeleknek megküldött számlán, a 2012. évi EEG határozza meg (a 2012. évi EEG 53. cikke), amint azokat a feltételeket is, amelyek mellett ezen ügyfeleket tájékoztatni kell arról, hogy milyen arányban szállítottak számukra a megújuló energiaforrásokról szóló törvény alapján támogatott megújuló energiát (a 2012. évi EEG 54. cikke).
- 10 Egyébiránt a 2012. évi EEG egy különleges ellentételezési rendszerről is rendelkezik, amely értelmében a Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (szövetségi gazdasági és exportellenőrzési hivatal, a továbbiakban: BAFA) minden évben meghatározza az EEG-pótdíj azon felső határát, amelyet a villamosenergia-szolgáltatók átháríthatnak az ügyfelek meghatározott két kategóriájára, azaz egyrészt »a termelési ágazat energiaigényes vállalkozásaira« (a továbbiakban: EIV-k), másrészt pedig a »vasúti vállalkozásokra«, azt követően, hogy ez utóbbiak az előző év június 30-ig ilyen irányú kérelmet nyújtottak be annak érdekében, hogy csökkentsék villamosenergia-költségeiket, és ezáltal megőrizze versenyképességüket (a 2012. évi EEG 40. cikke).
- 11 A 2012. évi EEG meghatározza az e rendszer igénybevételére jogosító feltételeket, a támogatható vállalkozások által követendő eljárást, a felső határ esetről esetre történő meghatározásának részletes szabályait és a BAFA által e tekintetben hozott határozatok hatásait (a 2012. évi EEG 41–44. cikke). A 2012. évi EEG előírja különösen, hogy a termelési ágazat azon vállalkozásai esetében, amelyek villamosenergia-fogyasztási költségei a bruttó hozzáadott értékük legalább 14%-át teszik ki, és amelyek fogyasztása legalább 1 gigawattóra (GWh), e felső határ a fogyasztásuk 1 GWh és 10 GWh közé eső része vonatkozásában az EEG-pótdíj 10%-ában, a fogyasztásuk 10 GWh és 100 GWh közé eső része vonatkozásában e pótdíj 1%-ában kerül meghatározásra, az e feletti fogyasztás vonatkozásában pedig 0,05 eurocent/kWh. A 2012. évi EEG továbbá úgy rendelkezik, hogy a termelési ágazat azon vállalkozásai esetében, amelyek

villamosenergia-fogyasztási költségei a bruttó hozzáadott értékük legalább 20%-át teszik ki, és amelyek fogyasztása legalább 100 GWh, az EEG-pótdíj felső határa már az első kilowattórától kezdve 0,05 eurocent/kWh. A 2012. évi EEG kifejti egyébiránt, hogy a villamosenergia-szolgáltatók azokat a vállalkozásokat, amelyek határozatot kaptak az EEG-pótdíj csökkentéséről, kötelesek tájékoztatni először is a megújuló energia számukra szállított azon részéről, amely a megújuló energiaforrásokról szóló törvény értelmében támogatásban részesül, másodszor az átfogó energiaszerkezetük összetételéről, harmadszor pedig a megújuló energiaforrásokról szóló törvény értelmében privilegizált vállalkozások vonatkozásában a számukra szállított energia szerkezetének összetételéről (a 2012. évi EEG 54. cikke).

- 12 Hatodszorban a 2012. évi EEG számos tájékoztatási és közzétételi kötelezettséget ír elő a létesítményüzemeltetőkkel, a HÜ-kkel és a villamosenergia-szolgáltatókkal szemben, különösen az ÁRI-k és a Bundesnetzagentur (szövetségi hálózati ügynökség, a továbbiakban: BNetzA) irányában, amelyekhez hozzájön még egy sor, különösen az ÁRI-kat terhelő átláthatósági kötelezettség (a 2012. évi EEG 45–51. cikke). Az említett törvény meghatározza továbbá azon felügyeleti és ellenőrzési jogköröket, amelyekkel a BNetzA az EHÜ-k és az ÁRI-k vonatkozásában rendelkezik (a 2012. évi EEG 61. cikke)."
- 4 Az Európai Bizottság, miután 2013. december 18-án úgy határozott, hogy a 2012. évi EEG-ben foglalt intézkedésekkel kapcsolatban megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást, 2014. november 25-én meghozta a vitatott határozatot.
- 5 Ez utóbbi határozatban a Bizottság megállapítja, hogy a 2012. évi EEG kétfajta szelektív előnnyel jár, amely az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak való minősítést vonja maga után, amely előnyt egyrészt a megújuló energiaforrásokból és bányagázból előállított villamos energia termelésének elősegítése jelenti, amely az EEG villamos energia termelői javára átvételi árak és piaci prémiumok révén biztosított a piaci árnál magasabb villamosenergia-árat, másrészt pedig egy különleges ellentételezési rendszert jelent, amely értelmében az EEG-pótdíjat csökkenteni lehetett az energiaigényes vállalkozások esetében (a vitatott határozat 3. cikke).
- 6 A vitatott határozat rendelkező részének szövege a következő:

„1. cikk

[A 2012. évi EEG] alapján odaítélt, megújuló energiaforrásokból, valamint bányagázból előállított villamosenergia-termelés előmozdításáért nyújtott állami támogatás – ideértve a finanszírozási mechanizmusát –, melyet Németország [az EUMSZ] 108. [cikk] (3) bekezdését megsértve, jogtalanul léptetett hatályba, a Németország által az I. mellékletben megállapított vállalás [helyesen: kötelezettségvállalás] végrehajtása mellett a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősül.

[...]

3. cikk

(1) A megújuló energiaforrásból származó energiatermelés támogatásának finanszírozásával összefüggő pótdíj [...] csökkentéséből álló, energiaigényes felhasználóknak 2013-ban és 2014-ben odaítélt állami támogatás [...], melyet Németország [az EUMSZ] 108. [cikk] (3) bekezdését megsértve, jogszerűtlenül léptetett hatályba, a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősül, amennyiben az ebben a bekezdésben meghatározott négy kategória egyikébe beletartozik.

[...]

(2) Az (1) bekezdésbe nem tartozó támogatások nem összeegyeztethetők a belső piaccal.”

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 7 A Törvényszék Hivatalához 2015. február 2-án benyújtott keresetlevelével a Németországi Szövetségi Köztársaság a vitatott határozat ellen megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be, három jogalapra hivatkozva, amelyeket a Törvényszék a megtámadott ítéletben egymás után elutasított.
- 8 A Törvényszék a megtámadott ítélet 33–42. pontjában mint megalapozatlant elutasította az arra alapított első joglapot, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibákat követett el akkor, amikor az államnak a 2012. évi EEG működésében betöltött szerepét értékelte. A Törvényszék a megtámadott ítélet 40. pontjában megállapította különösen, hogy a szóban forgó intézkedéseket törvény vezette be, ennél fogva azok betudhatók a német államnak.
- 9 A Törvényszék a megtámadott ítélet 49–70. pontjában elutasította a Németországi Szövetségi Köztársaság által az arra alapított második jogalap keretében előadott különböző érveket is, hogy a különleges ellentételezési rendszerhez nem kapcsolódik előny. A Törvényszék a megtámadott ítélet 44. pontjában hangsúlyozta, hogy e jogalap kizárólag arra vonatkozik, hogy fennáll-e egyáltalán az EIV-k számára nyújtott előny, anélkül hogy felvetné ezen előny szelektivitásának kérdését, vagy annak kérdését, hogy fennáll-e az EEG villamos energia termelői javára bevezetett támogatási rendszerrel kapcsolatos előny. A Törvényszék a megtámadott ítélet 55. pontjában kimondta különösen, hogy a különleges ellentételezési rendszer az EIV-k javára előnyt vezetett be, mivel olyan teher alól mentesítette azokat, amelyet rendszerint viselniük kellett volna.
- 10 A Törvényszék végül a megtámadott ítélet 81–129. pontjában elutasította a Németországi Szövetségi Köztársaság által felhozott, arra alapított harmadik jogalap különböző részeit, hogy nem áll fenn állami forrásokból finanszírozott előny. A Törvényszék így kimondta, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a 2012. évi EEG által létrehozott szabályozás, azaz mind az EEG villamos energia termelői javára bevezetett támogatási rendszer, mind pedig az EIV-k javára bevezetett különleges ellentételezési rendszer az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami források felhasználásával jár.
- 11 A jelen ügyben a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 81–83. pontjában röviden felidézte a Bíróságnak az állami források fogalmára vonatkozó releváns ítélkezési gyakorlatát, és különösen a 2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítéletet (C-482/99, EU:C:2002:294, 37. pont), először is a megtámadott ítélet 84–90. pontjában összefoglalta a vitatott határozatot.
- 12 Ezt követően a Törvényszék a megtámadott ítélet 91–129. pontjában azon kérdést vizsgálta meg, hogy a Bizottság helyesen állapította-e meg, hogy a 2012. évi EEG az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami források felhasználásával jár.
- 13 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 92. pontjában előzetesen megjegyezte, hogy „az ÁRI-k által beszedett és kezelt EEG-pótdíj végeredményben a 2012. évi EEG által előírt átvételi árak és piaci prémium által generált költségek fedezését szolgálja, miközben az EEG villamos energia termelői számára az általuk termelt villamos energia vonatkozásában a piaci árnál magasabb árat garantál”, így „meg kell állapítani, hogy az EEG-pótdíj elsősorban a EEG villamos energia termelőinek támogatását célzó, az állam által törvényben megállapított közérdekű politika végrehajtásából ered”.
- 14 Végül a Törvényszék azzal próbálta meg alátámasztani azt, hogy a Bizottság nem követett el hibát, hogy egyrészt a megtámadott ítélet 93–110. pontjában kifejtett, és ezen ítélet 111. és 112. pontjában összefoglalt megfontolások három körére támaszkodott, másrészt pedig a megtámadott ítélet 113–126. pontjában elutasította a Németországi Szövetségi Köztársaság által hivatkozott érveket.

15 A megtámadott ítélet 111. és 112. pontja a következőképpen szól:

„111 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (98)–(137) preambulumbekkezdésével együttesen értelmezett (138) preambulumbekkezdésében helyesen állította, hogy a 2012. évi EEG 16–33i. cikkének rendelkezéseiben az átvételi árak és a piaci prémiumok révén az EEG villamos energia termelői javára nyújtott előny a jelen ügyben az állami hatóságok által megállapított, állami forrásokat magában foglaló adóhoz hasonlít, mivel az állam jogalkotás útján megszervezte pénzügyi források átruházását, és meghatározta azt, hogy e pénzügyi források milyen célokra használhatók fel.

112 E megállapítás az energiaigényes vállalkozások, azaz az EIV-k számára nyújtott előny tekintetében is érvényes, mivel a 2012. évi EEG által előírt ellentételezési mechanizmus – amint arra a Bizottság a megtámadott határozat (114) preambulumbekkezdésében helyesen rámutatott – az ÁRI-k számára kiegészítő terhet jelent. Az EEG-pótdíj összegének bármilyen csökkentése ugyanis éppen azzal a következménnyel jár, hogy csökkennek a villamosenergia-szolgáltatók által az EIV-ktől beszedett összegek, és úgy tekinthető, hogy e csökkentés az ÁRI-k számára bevételkieséshez vezet. E veszteséget azonban ezt követően áthárítják más szolgáltatókra, ezáltal pedig más végső ügyfelekre, hogy ellentételezzék az így elszenvedett veszteséget, amint ezt egyébként a tárgyaláson a Törvényszék által feltett kérdésre válaszolva a Németországi Szövetségi Köztársaság is megerősítette. Így a németországi átlagos végső fogyasztó bizonyos mértékben részt vesz az EIV-k támogatásában, amelyek élvezik az EEG-pótdíj felső határának megállapításából származó előnyöket. Egyébiránt az a körülmény, hogy az EIV-ken kívüli végső villamosenergia-fogyasztóknak kell viselniük az EEG-pótdíj felső határának megállapítása által okozott többletköltségeket, amely felső határ előnyeiből az EIV-k részesülnek, szintén arra utaló további valószínűsítő körülménynek minősül – amennyiben ezt a fenti fejtegetésekkel együtt elemezzük –, hogy az EEG-pótdíj által generált pénzeszközök tényleg olyan sajátos források, amelyek megegyeznek a villamos energia fogyasztására kivetett adóval, amelynek szigorúan meghatározott célokra való felhasználását a német jogalkotó nem egy magánkezdeményezés, hanem egy állami politika végrehajtása keretében előre megállapította.”

16 A Törvényszék a megtámadott ítélet 127. és 128. pontjában a következőképpen zárta le elemzését:

„127 Ezen elemzésből következik, hogy a 2012. évi EEG-ből eredő mechanizmusok elsősorban az állam által a 2012. évi EEG révén megállapított, az EEG villamos energia termelőinek támogatására irányuló állami politika végrehajtásából erednek, és hogy először is az EEG-pótdíj által generált és az ÁRI-k által közösen kezelt pénzeszközök a hatóságok meghatározó befolyása alatt maradnak, másodszor az EEG-pótdíj által generált szóban forgó összegek állami forrást magukban foglaló, adóhoz hasonlítható pénzeszközök, harmadszor pedig az ÁRI-kra ruházott hatáskörök és feladatok alapján megállapítható, hogy ez utóbbiak nem a saját javukra szabadon, hanem egy állami forrásokból nyújtott támogatás kezelőjeként járnak el, és egy állami koncessziót végrehajtó jogalanyhoz hasonlíthatók.

128 A fentiek összességéből következik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban helyesen állapította meg, hogy a 2012. évi EEG az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokkal jár.”

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

17 A Németországi Szövetségi Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:

- elsődlegesen teljes egészében helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és adjon helyt a vitatott határozat ellen benyújtott keresetének;

- másodlagosan utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé;
 - kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.
- 18 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- az első jogalapot mint elfogadhatatlant és másodlagosan mint megalapozatlant utasítsa el;
 - a második jogalapot mint részben elfogadhatatlant, másodlagosan mint részben hatástalant, és mindenestre mint megalapozatlant utasítsa el;
 - a harmadik jogalapot mint megalapozatlant utasítsa el;
 - kötelezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot az eljárás költségeinek viselésére.
- 19 A Bíróság elnökének 2017. október 25-i határozata értelmében a jelen ügyben az eljárást a Bíróság eljárási szabályzata 55. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a 2018. július 25-i Georgsmarienhütte és társai ítélet (C-135/16, EU:C:2018:582) kihirdetéséig felfüggesztették.

A fellebbezésről

- 20 Fellebbezésének alátámasztására a Németországi Szövetségi Köztársaság három jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első kettő az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésén, a harmadik pedig az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettség megsértésén alapul. A Bizottság arra hivatkozik, hogy az első két jogalap elsődlegesen elfogadhatatlan, másodlagosan hatástalan, és mindenképpen megalapozatlan, továbbá hogy a harmadik jogalap megalapozatlan.

Az állami források felhasználását illetően az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított, első jogalapról

A felek érvelése

- 21 Két részből álló első jogalapjával a Németországi Szövetségi Köztársaság lényegében arra hivatkozik, hogy a Törvényszék annak megállapításakor, hogy az EEG-pótdíj rendszere állami forrásokból származó előny nyújtásával járt, illetve legalábbis az államnak betudható, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, állami forrásokból származó előny nyújtására vonatkozó kritérium értelmezése és alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot.
- 22 Általánosságban e tagállam előzetesen úgy véli, hogy a Törvényszék az állami források felhasználására vonatkozó értékelésekor, és annak megállapításakor, hogy az ÁRI-k annak érdekében kijelölt szolgálatok voltak, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök felett esetlegesen állami rendelkezési és ellenőrzési jogkört gyakoroljanak, nem különböztette meg kellőképpen azon szerepeket, amelyeket az állam egyrészt jogalkotói, másrészt végrehajtói minőségben láthat el.
- 23 Első jogalapjának elsősorban a megtámadott ítélet 93. pontjára vonatkozó első részében a Németországi Szövetségi Köztársaság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék az ÁRI-k által az EEG-pótdíj rendszerében betöltött szerep értékelése során hibát követett el.
- 24 E tagállam emlékeztet arra, hogy a Törvényszék e 93. pontban egyrészt megállapította, hogy a 2012. évi EEG az e törvényből eredő mechanizmusok végrehajtását illetően egy sor kötelezettséget és jogkört ruház az ÁRI-kra, így az ÁRI-k jelentik az EEG-ben előírt rendszer működésének középpontját. A Törvényszék másrészt megállapította, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök nem közvetlenül

jutnak el a végső fogyasztóktól a villamosenergia-termelőkhez, hanem olyan közreműködők beavatkozását teszik szükségessé, amelyek feladata e pénzeszközök beszedése és kezelése, továbbá hogy az említett pénzeszközök nem folynak be az ÁRI-k általános költségvetésébe, és azok nem is állnak szabadon ez utóbbiak rendelkezésére, így azokat az ÁRI-k közösen kezelik, és a hatóságok meghatározó befolyása alatt maradnak.

- 25 A Németországi Szövetségi Köztársaság a 2012. évi EEG által bevezetett tehermegosztási mechanizmus működésének leírásával, majd e mechanizmusnak a Bíróság ítélkezési gyakorlatával való összehasonlításával egymást követően azt kívánja bizonyítani, hogy először is az 2012. évi EEG által bevezetett mechanizmus semmilyen kapcsolatban nem állt az állam vagy valamely közintézmény költségvetésével, másodsor, hogy az állam által az ÁRI-k felett gyakorolt esetleges hozzáférési és ellenőrzési jogok az EEG-források semmilyen állami felügyeletével nem jártak, harmadszor pedig, hogy nem létezett semmilyen adó, és egyáltalán nem történt állami bevételekről való lemondás.
- 26 Így először is az EEG megosztási mechanizmusának értékelése egyáltalán nem teszi lehetővé állami források vagy az államnak betudható források felhasználásának megállapítását, amint ezt a Bíróság a 2001. március 13-i PreussenElektra ítéletben (C-379/98, EU:C:2001:160), a 2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítéletben (C-482/99, EU:C:2002:294) és a 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítéletben (C-206/06, EU:C:2008:413) is megállapította.
- 27 Ezen ítélkezési gyakorlat szerint az adókat, díjakat és illetékeket az jellemzi, hogy az ezekből származó bevételeknek ilyen vagy olyan formában, közvetlenül vagy közvetve az állam vagy valamely közjogi jogalany költségvetésébe kell folyniuk. Márpedig az ÁRI-k által az EEG villamos energia forgalmazásával járó költségek fedezése érdekében beszedett források sem közvetlenül, sem közvetve nem csökkentik az állam forrásait. Az ellátási lánc résztvevői azok, akik a villamos energia „megújuló” minőségéért cserében viselik e költségeket, és ők azok, akik e költségeket a magángazdaság keretében kompenzálják.
- 28 Az állam tehát egyáltalán nem fér hozzá e bevételekhez, és nem bízta meg az ÁRI-kat felhatalmazás útján közfeladat ellátásával. Ez utóbbiak az EEG-pótdíjat nem az állam javára szedik be, így a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az ÁRI-k állami koncesszió jogosultjaihoz hasonlíthatók. A Törvényszék azáltal, hogy ily módon jogilag tévesen minősítette az ÁRI-k feladatát, tévesen alkalmazta az ÁRI-k magatartása ellenőrzésének és államnak való betudhatóságának fogalmát.
- 29 Az EEG-pótdíjat nem rendelik a szövetségi költségvetéshez vagy valamely közintézmény költségvetéséhez, amit az ÁRI-k költségeinek ellentételezési mechanizmusa is tanúsít. Ez utóbbiak ugyanis úgy állapítják meg e díj összegét, hogy összehasonlítják a bevételeket és a költségeket, hozzátéve, hogy a bevételi többlet vagy hiány a következő évben az ÁRI-k közötti ellentételezés tárgyát képezi, anélkül hogy valamely közjogi jogalany költségvetésének részét képezné. A többletbevételek nem folynak be az állam költségvetésébe, és a többletkiadásokat ez utóbbi költségvetés nem ellentételezi.
- 30 Végeredményben jogilag hibás azon elvből kiindulni – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 83. pontjában tette –, hogy a releváns összegek „folyamatosan” az „illetékes nemzeti hatóságok” rendelkezésére állnak, vagy hogy – amint a Törvényszék ezen ítélet 94. pontjában fogalmazott – az ÁRI-k által közösen kezelt pénzeszközök a hatóságok meghatározó befolyása alatt maradnak.
- 31 A Törvényszék az említett ítélet 117. pontjában döntő jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek is, hogy az ÁRI-k által beszedett pénzeszközöket külön számlán kell kezelni, amely az állami szervek ellenőrzése alatt áll. Márpedig az ÁRI-k az átláthatóság érdekében és a visszaélésszerű gyakorlatok elkerülése céljából vezetnek külön számlákat, nem pedig azért, hogy az érintett tagállam vállalkozásokhoz tartozó különleges eszközöket kezelhessen.

- 32 Másodszor a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot akkor is, amikor megállapította, hogy a piaci magánszereplők aktusai szabályszerűségének és jogszerűségének felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatos hatósági feladatok az EEG-források állami ellenőrzésével járnak.
- 33 Az EEG által előírt mechanizmusok, amelyek megfelelnek a Bíróság által a 2013. május 30-i *Doux Élevage és Coopérative agricole UKL-ARREE* ítéletben (C-677/11, EU:C:2013:348, 38. pont) kialakított értékelési kritériumoknak, a megosztási rendszer megfelelő működésének és a jogalkotói akarat tiszteletben tartásának ellenőrzését szolgálják, azonban az állami szervek számára nem adnak lehetőséget arra, hogy olyan jelentősen irányítani vagy befolyásolni tudjanak, hogy meg lehessen állapítani „állami ellenőrzés gyakorlását”. Az állami szerveknek ugyanis csak arra van lehetőségük, hogy fegyelmi intézkedéseket hozzanak vagy jogsértési eljárásokat indítsanak az 2012. évi EEG-t megsértő magánszereplőkkel szemben, és nem rendelkeznek olyan hatáskörrel, amely lehetővé tenné számukra azt, hogy az említett szereplők forrásaival rendelkezzenek, befolyásolva a kifizetéseket és a pénzmozgásokat.
- 34 Az EEG-pótdíjnak a HÜ-k általi fizetése maga ki van vonva az állami ellenőrzés alól. Kizárólag a HÜ-k döntenek arról, hogy e pótdíjat fizetik-e, vagy sem, és ők állapítják meg annak összegét. Ugyanígy az EEG-pótdíj beszedése csak korlátozott felügyeletnek van alávetve, mivel egyedül az ÁRI-k döntenek arról, hogy követelik-e a pótdíjat, vagy sem. Ellentétben azzal, amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 125. pontjában állított, az ÁRI-kat nem ellenőrzik szigorúan az illetékes német közigazgatási hatóságok, különösen a BNetzA, amelynek ellenőrzési feladata lényegében abban áll, hogy biztosítsa az EEG-pótdíjra vonatkozó rendelkezések megfelelő végrehajtását. A BNetzA nem jogosult az EEG-pótdíj összegét meghatározni, mivel azt az ÁRI-k számítják ki saját felelősségi körükben.
- 35 Az absztrakt számítási rendszer jogszerűségi követelménye, valamint az e követelménnyel együtt járó átláthatósági kötelezettségek és felügyeleti jogok kizárólag arra szolgálnak, hogy az áthárítási lánc különböző szakaszaiban megakadályozzák valamely piaci szereplő jogalap nélküli gazdagodását, és a visszaélésekkel szembeni védelmet a polgári bíróságok előtt kell kérni a résztvevők közötti fennálló magánjogi jogviszonyok keretében. Az említett résztvevők nem rendelkezésnek felhatalmazással vagy állami koncesszióval, és nincs lehetőségük arra, hogy jogaik érvényesítésével valamely hatóságot bízzanak meg.
- 36 Harmadszor az EEG-pótdíj nem minősül adónak, következésképpen annak maximalizálása nem minősül állami forrásokról való lemondásnak. A Törvényszék ugyanis tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 95. pontjában megállapította, hogy mivel a végső fogyasztók kötelesek pótdíjat fizetni, az EEG-pótdíj az állam által a EEG villamos energia termelőinek támogatására irányuló politikája keretében egyoldalúan előírt tehernek minősül, amely a hatásait tekintve megfelel egy, a németországi villamosenergia-fogyasztást terhelő adónak. Kizárólag azon körülmény ugyanis, hogy az EEG megosztási mechanizmusa lehetővé teszi, hogy a létesítményüzemeltetők számára teljesítendő kifizetéseket áthárítsák a végső villamosenergia-fogyasztókra, nem teszi lehetővé adó fennállásának megállapítását.
- 37 Az EEG-pótdíj a beszerzési árra alkalmazott magánjellegű növelésnek minősül, amelyet a villamosenergia-szolgáltatók fizetnek a villamos energia „zöld” minőségéért cserébe, és így a szolgáltatás–ellenszolgáltatás viszony körébe tartozik, ellentétben egy olyan adóval, amelyet kötelezően és ellentételezés nélkül szednek be. Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében ahhoz, hogy egy adót állami támogatásnak lehessen minősíteni, az adó és a támogatás között hozzárendeltségi viszonyoknak kell fennállnia, amely az EEG-pótdíj esetében nem áll fenn. Az EEG-pótdíj nem minősül a tagállam elvont módon meghatározott bevételének. A 2012. évi EEG így a *Stromeinspeisungsgesetz* (a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia közüzemi hálózatba táplálásáról szóló törvény, BGBl. 1990. I, 2633. o.) folytatásának minősül, amelyet a Bíróság a 2001. március 13-i *PreussenElektra* ítéletében (C-379/98, EU:C:2001:160) nem minősített támogatásnak, mivel az e két szabályozás közötti különbség kizárólag abból ered, hogy a villamosenergia-szolgáltatók már nem a fizikai villamos energiát, hanem annak megújuló jellegét veszik meg fix áron (EEG-pótdíj).

- 38 Végző soron hiányoznak az adó lényeges jellemzői, mivel először is az EEG nem kötelezi arra a villamosenergia-szolgáltatókat, hogy e pótdíjat kiszámlázzák az ügyfeleknek, másodszor az említett pótdíj áthárítása, amennyiben a villamosenergia-szolgáltatók e díjat befoglalják az értékesítési árba, nem érvényesíthető közjogi eszközökkel, hanem kizárólag polgári jogi kereset útján, harmadszor pedig az e pótdíjból származó „bevétel” a villamosenergia-szolgáltatók általános vagyonának részét képezi, anélkül hogy az állami szervek bármilyen befolyást tudnának gyakorolni e pénzeszközök kezelésére vagy felhasználására.
- 39 Első jogalapjának második részében a Németországi Szövetségi Köztársaság előadja, hogy a Törvényszék hibát követett el akkor is, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy a 2012. évi EEG által létrehozott rendszerben az állami forrásokból való támogatásnyújtás megállapítása döntően a villamosenergia-szolgáltatók szerepétől függ, amely szerepet a jelen ügyben nem vették megfelelően figyelembe.
- 40 Először is a Törvényszék, noha helyesen állapította meg, hogy a 2012. évi EEG nem kötelezi arra a villamosenergia-szolgáltatókat, hogy az EEG-pótdíjat áthárítsák a végső ügyfelekre, és ezt nem is tiltja meg, figyelmen kívül hagyta ez utóbbiak szerepét, amikor a megtámadott ítélet 95. és azt követő pontjaiban megállapította, hogy e pótdíj *de facto* adó, és hogy azt nem lehet az ÁRI-k saját forrásaként elemezni, akikkel szemben a tagállam jogalkotási intézkedés révén egyszerűen konkrét felhasználást írt elő.
- 41 Másodszor a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azt, hogy a villamosenergia-szolgáltatók szerepét és feladatát a törvény jóval kevésbé szabályozza, mint az ÁRI-két. Az említett szolgáltatók nem kötelesek külön számlákat vezetni, sem pedig a vagyoni eszközök szétválasztására ügyelni, mivel az EEG-pótdíj a bevételeik rendes részének tekintendő. E szolgáltatók az árakkal vagy a források felhasználásával kapcsolatban tanúsított magatartásukat illetően semmilyen jogi követelménynek nincsenek alávetve. Az állam semmilyen ellenőrzést nem gyakorol az ügyfelekkel való jogviszonyaikat illetően, akik a Bizottság és a Törvényszék által vitatott támogatási rendszer állítólagos finanszírozói. Az EEG-pótdíj és annak a villamosenergia-szolgáltatók által a végső fogyasztókra való esetleges áthárítása a magánjogi vállalkozások, illetve magánszemélyek közötti üzleti kapcsolat részét képezi, amelybe a hatóságok nem avatkoznak bele. Az, hogy a szóban forgó pénzeszközök nem közvetlenül jutnak el a fogyasztóktól a villamosenergia-termelőkhez, hanem az azok beszédésével és kezelésével megbízott közvetítők beavatkozását igénylik, a magánforrásoknak való minősítésük vonatkozásában nem releváns.
- 42 Harmadszor, ha a Törvényszék kellően alaposan megvizsgálta volna a villamosenergia-szolgáltatók szerepét, arra a megállapításra kellett volna jutnia, hogy az államnak semmilyen hozzáférése nem volt az EEG-forrásokhoz. Ez annál is inkább így van, mivel a villamosenergia-szolgáltatók és a végső fogyasztók közötti jogviszony tisztán magánjogi jellegű. A Törvényszék figyelmen kívül hagyta az ellenőrzés fogalmának hatályát, és így megsértette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését, amikor egy magánvállalkozás tevékenységét „állami ellenőrzésnek” minősítette, noha ez utóbbi vállalkozást az EEG-pótdíj beszédése vonatkozásában semmilyen jogi kötelezettség nem terheli, az említett, adott esetben áthárítandó pótdíj összege sincs jogi követelményeknek alávetve, a hatóságok semmilyen befolyást nem gyakorolhatnak az áraknak a villamosenergia-szolgáltatók általi megállapítására, az említett szolgáltatók forgalma, amely tartalmazhatja a pótdíj fizetését, ez utóbbiak vagyonába tartozik, és az állami szervek nem tudnak befolyást gyakorolni arra, hogy e szolgáltatók hogyan használják fel e forrásokat.
- 43 A Bizottság elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság által felhozott első jogalap elfogadhatatlan, másodlagosan arra, hogy az részben hatástalan, és mindenképpen megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

– A jogalap egészének elfogadhatóságáról

44 A Bizottság szerint a Németországi Szövetségi Köztársaság által felhozott első jogalap teljes egészében elfogadhatatlan, mivel az nem az állami ellenőrzés fogalmának a Törvényszék által a megtámadott ítéletben elvégzett jogi értelmezését vitatja, hanem a Törvényszék által a nemzeti joggal kapcsolatban tett megállapításokat, amelyek a tényállás értékelésének körébe tartoznak.

45 Ezt az érvelést el kell utasítani.

46 Ugyanis, noha igaz, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a különböző érveinek előadásakor a 2012. évi EEG szövegére támaszkodik, ugyanakkor az első jogalapjának első része keretében lényegében arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, mivel az állami ellenőrzés fogalmát túlságosan kiterjesztően értelmezte különösen azáltal, hogy egyrészt az EEG-pótdíjból származó összegeket állami forrást magukban foglaló, adóhoz hasonlítható pénzeszközöknek minősítette, másrészt pedig azáltal, hogy megállapította a tagállam által az említett pénzeszközök felett az ÁRI-k útján gyakorolt állami ellenőrzés fennállását.

47 Ebből következik, hogy az első jogalap elfogadható.

– Az első jogalap arra alapított első részéről, hogy a Törvényszék az ÁRI-k által az EEG-pótdíj rendszerében betöltött szerep értékelésekor hibát követett el

48 Emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy az előnyök az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatásoknak” minősülhessenek, egyrészt azokat közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból kell nyújtani, másrészt pedig az államnak betudhatóknak kell lenniük (2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 Először is, az intézkedés államnak való betudhatóságának értékelésekor azt kell megvizsgálni, hogy a hatóságok részt vettek-e ezen intézkedés meghozatalában (1988. február 2-i Kwekerij van der Kooy és társai kontra Bizottság ítélet, 67/85, 68/85 és 70/85, EU:C:1988:38, 35. pont; 2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 17. és 18. pont; 2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 21. pont).

50 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 40. pontjában megállapította, hogy a jelen ügyben szóban forgó támogatási és ellentételezési mechanizmusokat a 2012. évi EEG vezette be, így azokat az államnak betudhatóknak kell tekinteni.

51 Márpedig, noha a Németországi Szövetségi Köztársaság a fellebbezésében többször is megemlíti a szóban forgó intézkedések államnak betudhatóságára vonatkozó kérdést, alakszerűen nem vitatta a Törvényszék által így tett megállapítást, és még csak arra sem hivatkozott, hogy a Törvényszék e tekintetben tévesen alkalmazta a jogot. Ennélfogva az e tekintetben előadott érveket, amint azt a Bizottság állította, mint elfogadhatatlanokat mindenképpen el kell utasítani.

52 Másodszor a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom kiterjed mind az állam által közvetlenül vagy állami forrásokból nyújtott támogatásokra, mind pedig a támogatások kezelése érdekében az állam által létrehozott vagy kijelölt köz- vagy magánszervezetek által nyújtott támogatásokra (1977. március 22-i Steinike & Weinlig ítélet, 78/76, EU:C:1977:52, 21. pont; 2001. március 13-i PreussenElektra ítélet, C-379/98, EU:C:2001:160, 58. pont; 2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 53 Az e rendelkezésben szereplő megkülönböztetés „a tagállamok által” és az „állami forrásból” nyújtott támogatások között nem azt jelenti, hogy az állam által nyújtott valamennyi előny támogatásnak minősül, függetlenül attól, hogy állami forrásokból finanszírozzák-e, vagy sem, hanem e megkülönböztetésnek csak az a célja, hogy e fogalom vonatkozzon a közvetlenül az állam által, valamint az általa kijelölt vagy létrehozott köz- vagy magánszervezet által nyújtott előnyökre is (2001. március 13-i PreussenElektra ítélet, C-379/98, EU:C:2001:160, 58. pont; 2013. május 30-i Doux Élevage és Coopérative agricole UKL-ARREE ítélet, C-677/11, EU:C:2013:348, 26. pont).
- 54 Az uniós jog ugyanis nem engedheti meg, hogy pusztán az, hogy olyan önálló intézményeket hoznak létre, amelyeket a támogatások szétesztásával bíznak meg, lehetővé tegye az állami támogatásokra vonatkozó szabályok megkerülését (2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, EU:C:2002:294, 23. pont; 2017. november 9-i Bizottság kontra TV2/Danmark ítélet, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 45. pont).
- 55 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik továbbá, hogy nem szükséges minden esetben bizonyítani, hogy állami források átruházása történt, ahhoz, hogy az egy vagy több vállalkozásnak biztosított előnyt az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak lehessen tekinteni (2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, EU:C:2002:294, 36. pont; 2013. május 30-i Doux Élevage és Coopérative agricole UKL-ARREE ítélet, C-677/11, EU:C:2013:348, 34. pont).
- 56 Így a Bíróság kimondta, hogy egy többek között a villamos energia átvételére vonatkozó kötelezettségből álló intézkedés a „támogatás” fogalmába tartozhat, noha nem jár együtt állami források átruházásával (2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 19. pont; 2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 24. pont).
- 57 Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése ugyanis minden olyan pénzügyi eszközt magában foglal, amelyet a hatóságok ténylegesen felhasználhatnak vállalkozások támogatására, anélkül hogy jelentősége lenne annak, hogy ezen eszközök állandó jelleggel az állam vagyonába tartoznak-e, vagy sem. Még ha az érintett támogatási intézkedésnek megfelelő összegek nincsenek is állandó jelleggel az államkincstár birtokában, azon tény, hogy folyamatosan állami ellenőrzés alatt maradnak, és így a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok rendelkezésére állnak, elegendő ahhoz, hogy azok „állami forrásoknak” minősüljenek (2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, EU:C:2002:294, 37. pont; 2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 A Bíróság közelebbről kimondta, hogy az állami szabályozás által előírt kötelező hozzájárulásokból fizetett olyan alapot, amelyet ugyancsak e szabályozásnak megfelelően kezelnek és osztanak szét, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami forrásnak lehet tekinteni, még ha azt a hatóságtól elkülönülő jogalanyok is kezelik (1974. július 2-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, 173/73, EU:C:1974:71, 35. pont; 2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 25. pont).
- 59 A döntő tényező e tekintetben az, hogy e jogalanyokat az állam felhatalmazza arra, hogy állami forrásokat kezeljenek, és nem egyszerűen a saját pénzügyi forrásaikból történő vásárlás kötelezettsége terheli őket (lásd ebben az értelemben: 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítélet, C-206/06, EU:C:2008:413, 74. pont; 2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 30. és 35. pont; 2017. szeptember 13-i ENEA ítélet, C-329/15, EU:C:2017:671, 26. és 30. pont).
- 60 Emlékeztetni kell azonban arra is, hogy annak megállapításához, hogy a kedvezményezettnek nyújtott előny az állami költségvetést terheli-e, meg kell vizsgálni, hogy kellőképpen közvetlen kapcsolat van-e egyrészt ezen előny, másrészt pedig az említett költségvetés csökkenése, sőt az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata között (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 111. pont; 2013. március 19-i

Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai és Bizottság kontra Franciaország és társai ítélet, C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. pont; 2014. október 9-i Ministerio de Defensa és Navantia ítélet, C-522/13, EU:C:2014:2262, 47. pont; 2015. április 16-i Trapeza Eurobank Ergasias ítélet, C-690/13, EU:C:2015:235, 19. pont).

- 61 Ezen elemek fényében kell megvizsgálni a Németországi Szövetségi Köztársaság által felhozott első jogalap első részét, amelynek keretében e tagállam arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította először is, hogy a 2012. évi EEG által bevezetett mechanizmus kapcsolatban áll a tagállam vagy valamely közintézmény költségvetésével, másodsor, hogy az állami hatóságokra bízott felügyeleti és ellenőrzési feladatok az EEG-források állami ellenőrzésével jártak, harmadszor pedig, hogy az EEG-pótdíj adónak, az említett pótdíj maximalizálása pedig állami forrásokról való lemondásnak minősül.
- 62 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 128. pontjában levont következtetés, miszerint a Bizottság a vitatott határozatban helyesen állapította meg, hogy a 2012. évi EEG az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokkal jár, az ezen ítélet 92–126. pontjában tett és az ezen ítélet 127. pontjában összefoglalt megállapításokon alapul. A Törvényszék az említett pontban rámutatott arra, hogy a 2012. évi EEG-ből eredő mechanizmusok elsősorban az állam által a 2012. évi EEG révén megállapított, az EEG villamos energia termelőinek támogatására irányuló állami politika végrehajtásából erednek. Ezt követően először is kiemelte, hogy az EEG-pótdíj által generált és az ÁRI-k által közösen kezelt pénzeszközök a hatóságok meghatározó befolyása alatt maradnak, másodsor az EEG-pótdíj által generált szóban forgó összegek állami forrást magukban foglaló, adóhoz hasonlítható pénzeszközök, harmadszor pedig az ÁRI-kra ruházott hatáskörök és feladatok alapján megállapítható, hogy ez utóbbiak nem a saját javukra szabadon, hanem egy állami forrásból nyújtott támogatás kezelőjeként járnak el, és egy állami koncessziót végrehajtó jogalanyhoz hasonlíthatók.
- 63 Márpedig a Törvényszék azon állítása, miszerint a 2012. évi EEG-ből eredő mechanizmusok lényegében az állam által megállapított, az EEG villamos energia termelőinek támogatására irányuló állami politika végrehajtásából erednek, pusztán megismétli a megtámadott ítélet 40. pontjában már levont következtetést, miszerint úgy kell tekinteni, hogy e mechanizmusok az államnak betudhatók. Amint a jelen ítélet 48. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, ezen elem, noha szükséges ahhoz, hogy a 2012. évi EEG által bevezetett mechanizmusokból eredő előnyöket az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatásnak” minősítsék, önmagában nem elegendő e minősítés megállapításához. Bizonyítani kell ugyanis, hogy a szóban forgó előnyöket közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból nyújtották.
- 64 Ennélfogva meg kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 127. pontjában említett és a jelen ítélet 62. pontjában felidézett másik három elem alapján téves jogalkalmazás nélkül megállapíthatta-e, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök állami forrásoknak minősülnek.
- 65 Azon állítást illetően, miszerint az EEG-pótdíjból származó összegek állami forrást magukban foglaló, adóhoz hasonlítható pénzeszközök, emlékeztetni kell arra, hogy a vitatott határozat 105. pontjában a Bizottság e pótdíjat „különleges tehernek” (e határozat eredeti nyelvi változatában *special levy*) minősítette.
- 66 A Törvényszék a megtámadott ítélet 95. pontjában rámutatott arra, hogy „a villamosenergia-szolgáltatók az EEG-pótdíjból eredő pénzügyi terhet a gyakorlatban áthárítják a végső ügyfelekre”, hogy ezen áthárítás „egy, a német jogalkotó által előírt és szabályozott következmény[nek]” tekintendő, és hogy a végső villamosenergia-fogyasztók által „*de facto* megfizet[endő]” pótdíj, illetve többletköltség „az állam által az EEG villamos energia termelőinek támogatására irányuló politikája keretében egyoldalúan előírt teher[nek minősül], amely a hatásait tekintve megfelel egy, a németországi villamosenergia-fogyasztást terhelő adónak”.

- 67 A Törvényszék e megfontolások alapján állította a megtámadott ítélet 96. pontjában, analógia útján a 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítéletre (C-206/06, EU:C:2008:413, 66. pont) utalva, hogy az EEG-pótdíjból származó összegek állami forrást magukban foglaló, adóhoz hasonlítható pénzeszközök, és ezen állítást a megtámadott ítélet 127. pontjában megismételte.
- 68 A 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítélet (C-206/06, EU:C:2008:413) 66. pontjában azonban a Bíróság az ezen ügyben szóban forgó, a villamos energia vásárlóival szemben előírt pótdíj „adónak” minősítése érdekében ezen ítélet 47. pontjára utalt. Az ez utóbbi pontban tett megállapítás, miszerint a szóban forgó pótdíjat adónak kell minősíteni, többek között a Bíróság által az említett ítélet 45. pontjában említett azon tényen alapult, hogy e pótdíj a törvény által egyoldalúan előírt tehernek minősült, amelyet a fogyasztók voltak kötelesek megfizetni.
- 69 Márpedig a Törvényszék által a megtámadott ítélet 95. pontjában tett megállapítások nem tették lehetővé az említett pótdíj és az EEG-pótdíj közötti analógia alkalmazását.
- 70 Amint ugyanis a Törvényszék a megtámadott ítélet 7–9. pontjában emlékeztetett, az EEG-pótdíjat az ÁRI-k által a hálózatukba táplált EEG villamos energiának a tőzsde azonnali piacán elért ára, és azon pénzügyi teher közötti esetleges különbség teszi ki, amely az arra vonatkozó törvényi kötelezettségükből ered, hogy e villamos energiáért a törvény által megállapított díjakat fizessék, amely különbséget az ÁRI-k a végső ügyfeleket ellátó szolgáltatóktól követelhetik. A 2012. évi EEG ellenben nem kötelezi arra az említett szolgáltatókat, hogy az EEG-pótdíj címén kifizetett összegeket áthárítsák a végső ügyfelekre.
- 71 A Törvényszék által a megtámadott ítélet 95. pontjában megállapított azon körülmény, hogy az EEG-pótdíjból eredő pénzügyi terhet „a gyakorlatban” áthárították a végső ügyfelekre, és hogy következésképpen olyan teherről volt szó, amely „a hatásait tekintve megfelel egy, a [...] villamosenergia-fogyasztást terhelő adónak”, nem elegendő annak megállapításához, hogy az EEG-pótdíj ugyanolyan jellemzőkkel rendelkezett, mint a Bíróság által a 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítéletben (C-206/06, EU:C:2008:413) megvizsgált villamosenergia-pótdíj.
- 72 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 127. pontjában említett és a jelen ítélet 62. pontjában felidézett másik két elem mindazonáltal lehetővé tette-e a Törvényszék számára annak megállapítását, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök állami forrásoknak minősülnek, mivel azok a jelen ítélet 57. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében folyamatosan állami ellenőrzés alatt maradtak, és így a hatóságok rendelkezésére álltak. Ebben az esetben nem releváns az, hogy az EEG-pótdíj „adónak” minősíthető-e, vagy sem.
- 73 Meg kell azonban állapítani, hogy a Törvényszék nem támasztotta alá sem azt, hogy az állam az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök felett rendelkezési joggal bírt, sem pedig azt, hogy az e pénzeszközöket kezelő ÁRI-k felett állami ellenőrzést gyakoroltak.
- 74 Ugyanis a Törvényszék először is kimondta, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök nem állnak az állam rendelkezésére, hanem csupán a hatóságok meghatározó befolyása alatt maradnak, mivel azokat az ÁRI-k közösen kezelik, és ez utóbbiak együttesen egy állami koncessziót végrehajtó jogalanyhoz hasonlíthatók. A Törvényszék e tekintetben csupán annak megállapítására szorítkozott, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközöket egyrészt az ÁRI-k a jogalkotó által előzetesen meghatározott szabályok szerint, közérdekű célokból kezelik, másrészt pedig azokat támogatási és ellentételezési rendszerek finanszírozására használják fel, bármilyen más célt kizárva.
- 75 Márpedig, anélkül hogy meg kellene vizsgálni a Törvényszék által ily módon elvégzett, állami koncesszióknak való minősítés megalapozottságát, meg kell állapítani, hogy noha az így figyelembe vett körülmények kétségtelenül tanúsítják az EEG villamos energia 2012. évi EEG által bevezetett támogatásának jogszabályi eredetét, tehát azt, hogy az államnak bizonyos befolyása volt a 2012. évi

EEG által bevezetett mechanizmusokra, e körülmények azonban nem elegendőek annak megállapításához, hogy az állam valóban jogosult volt arra, hogy az ÁRI-k által kezelt pénzeszközök felett rendelkezzen.

- 76 Közelebbről az a körülmény, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközöket a 2012. évi EEG rendelkezései értelmében kizárólag a támogatási és ellentételezési rendszerek finanszírozására használják fel, nem jár azzal, hogy az állam a jelen ítélet 57. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében rendelkezhet e pénzeszközökkel. Az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök kizárólagos felhasználásának jogszabályban rögzített ezen elve más ellenbizonyíték hiányában inkább azt bizonyítja, hogy az állam éppen hogy nem volt abban a helyzetben, hogy e pénzeszközökkel rendelkezzen, azaz hogy döntsön a 2012. évi EEG által előírt céltól eltérő célra való felhasználásukról.
- 77 Másodszor a Törvényszék nem támasztotta alá azt, hogy az ÁRI-k folyamatosan állami ellenőrzés alatt maradtak, vagy hogy egyáltalán állami ellenőrzésnek vetették alá őket.
- 78 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 105–110. pontjában kétségtelenül megpróbálta alátámasztani azt, hogy az EEG villamos energia termelését elősegítő támogatási rendszer kezelésével megbízott ÁRI-kat e feladatuk ellátása során több szempontból is ellenőrizték.
- 79 Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 106. pontjában megállapította, hogy az ÁRI-k az EEG-pótdíjból származó pénzeszközöket csak a jogalkotó által meghatározott célokra használhatják fel. Ezt követően a Törvényszék a megtámadott ítélet 107. pontjában rámutatott arra, hogy az ÁRI-k az említett pénzüsségeket egy külön közös számlán kötelesek kezelni, és hozzátette, hogy az állami szervek e kötelezettség betartását a 2012. évi EEG 61. cikke alapján ellenőrzik, ezen ellenőrzés jellegét és terjedelmét azonban nem vizsgálta meg. Végül a Törvényszék a megtámadott ítélet 108–110. pontjában kifejtette, hogy az állami szervek, azaz a jelen ügyben a BNetzA, szigorúan és több szinten ellenőrzik az ÁRI-k aktusait, felügyelve különösen azt, hogy az ÁRI-k az EEG villamos energiát a 2012. évi EEG 37. cikkének megfelelően értékesítsék, és a törvényi és rendeleti előírások betartásával határozzák meg, állapítsák meg, tegyék közzé és számlázzák ki a villamosenergia-szolgáltatóknak az EEG-pótdíjat.
- 80 Márpedig, noha az így megállapított körülmények valóban lehetővé teszik annak megállapítását, hogy a hatóságok ellenőrzik a 2012. évi EEG megfelelő végrehajtását, azok alapján nem vonható le az a következtetés, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök maguk állami ellenőrzés alatt állnak.
- 81 A Törvényszék a megtámadott ítélet 110. pontjában egyébiránt azzal zárta le a vizsgálatát, hogy kimondta, ezen ellenőrzés, amely a 2012. évi EEG által előírt átfogó struktúra általános logikájába illeszkedik, megerősíti az ÁRI-k feladatainak és kötelezettségeinek elemzése alapján tett azon megállapítást, miszerint ez utóbbiak nem a saját javukra szabadon, hanem egy állami forrásokból nyújtott támogatás kezelőjeként járnak el. A Törvényszék hozzátette, hogy még ha feltételezzük is, hogy ezen ellenőrzés nincs közvetlen hatással a szóban forgó pénzeszközök naponta végzett kezelésére, olyan többletelemről van szó, amelynek célja annak biztosítása, hogy az ÁRI-k fellépése a 2012. évi EEG által előírt kereteken belül maradjon. Végül a Törvényszék a megtámadott ítélet 118. pontjában megállapította, hogy az, hogy az állam nem rendelkezik tényleges hozzáféréssel az EEG-pótdíj által generált forrásokhoz abban az értelemben, hogy e források valóban nem haladnak át az állami költségvetésen, nincs hatással arra, hogy az állam meghatározó befolyást gyakorol e források felhasználására, és arra sem, hogy a 2012. évi EEG elfogadása révén az állam dönthetett előre a követendő célokról és az említett források teljes egészében való felhasználásáról.
- 82 Kétségtelen, hogy amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 125. pontjában rámutatott, és amint a jelen ítélet 58. pontja felidézte, a Bíróságnak már volt alkalma kimondani, hogy a tagállami szabályozás által előírt kötelező hozzájárulásokból fizetett olyan alapot, amelyet ugyancsak e szabályozásnak

megfelelően kezelnek és osztanak szét, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami forrásnak lehet minősíteni, még ha azt a hatóságtól elkülönülő jogalanyok is kezelik (2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 25. pont).

- 83 A Bíróság által ez utóbbi ügyben elfogadott megoldás azonban két olyan lényeges elemen alapult, amely a jelen ügyből hiányzik.
- 84 A Bíróság ugyanis rámutatott egyrészt arra, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó nemzeti jogszabály a megvásárlási kötelezettség francia állam általi teljes fedezésének elvét vezette be, amely számlarevízióra és a vállalkozásokra terhelt többletköltségek teljes fedezésére kötelezi az államot, amennyiben a villamos energia végső fogyasztóitól beszedett hozzájárulások összege nem elegendő e többletköltségek fedezésére (2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 26. pont). A Bíróság ezáltal rámutatott arra, hogy a szóban forgó előny és az állami költségvetés legalábbis potenciális csökkenése között összefüggés áll fenn.
- 85 A 2013. december 19-i Association Vent De Colère! és társai ítélet (C-262/12, EU:C:2013:851) 28–33. pontjában a Bíróság másrészt megállapította, hogy a vállalkozásokat terhelő megvásárlási kötelezettségből eredő többletköltségek kompenzálására hivatott összegek kezelésével a Caisse des dépôts et consignations-t bízta meg, azaz egy, a francia állam által felhatalmazott közjogi jogi személyt, amely a Commission de régulation de l'énergie – a franciaországi villamosenergia- és gázpiac megfelelő működésének biztosításával megbízott független közigazgatási hatóság – nevében adminisztratív, pénzügyi és számviteli irányítási szolgáltatásokat biztosít, ezért úgy kell tekinteni, hogy ezen összegek állami ellenőrzés alatt maradnak.
- 86 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 127. pontjában említett többi elem sem tette lehetővé annak megállapítását, hogy az EEG-pótdíjból származó pénzeszközök állami forrásoknak minősülnek.
- 87 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság által felhozott első jogalap első része megalapozott, és – anélkül, hogy meg kellene vizsgálni az első jogalap második részét és a fellebbezés másik két jogalapját – a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

A Törvényszékhez benyújtott keresetről

- 88 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése szerint, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti.
- 89 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezik a Németországi Szövetségi Köztársaság által a Törvényszékhez benyújtott, a vitatott határozat megsemmisítése iránti kereset érdemben történő eldöntéséhez szükséges információkkal.
- 90 E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy a jelen ítélet 48–87. pontjában említett okokból a Bizottság nem bizonyította, hogy a 2012. évi EEG-ben előírt előnyök, azaz a megújuló energiaforrásokból és bányagázból előállított villamos energia termelésének támogatására irányuló, az EEG-pótdíj által finanszírozott rendszer és az energiaigényes vállalkozások esetében e pótdíjat csökkentő különleges ellentételezési rendszer állami forrásokkal jár, és hogy ennélfogva az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül.
- 91 Következésképpen helyt kell adni a Németországi Szövetségi Köztársaság által a Törvényszék előtt az elsőfokú eljárásban benyújtott keresete keretében felhozott, állami forrásokból finanszírozott előny hiányára alapított harmadik jogalapnak, és a vitatott határozatot meg kell semmisíteni.

A költségekről

- 92 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.
- 93 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet az említett szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pereszeses felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 94 A Bizottságot, mivel pereszeses lett, a Németországi Szövetségi Köztársaság kérelmének megfelelően kötelezni kell mind a fellebbezési eljárással, mind az elsőfokú eljárással kapcsolatos költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság az Európai Unió Törvényszéke 2016. május 10-i Németország kontra Bizottság ítéletét (T-47/15, EU:T:2016:281) hatályon kívül helyezi.**
- 2) **A Bíróság az SA. 33995 (2013/C) (korábbi 2013/NN) számú állami támogatásról (végrehajtotta Németország a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia és az energiaigényes vállalkozások támogatása érdekében) szóló, 2014. november 25-i (EU) 2015/1585 bizottsági határozatot megsemmisíti.**
- 3) **A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi mind a fellebbezési eljárással, mind az elsőfokú eljárással kapcsolatos költségek viselésére.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 2. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.